

Ympäristöministeriö
kirjaamo

kirjaamo.ym@ym.fi
pekka.lukkarinen@ym.fi

Viite: Lausuntopyyntö YM006:00/2016, 22.11.2016

Asia: Lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen käyttöturvallisuudesta ja luonnoksesta ohjeeksi rakennuksen käyttöturvallisuudesta

Viitaten lausuntopyyntöönne Vanhustyön keskusliitto – Centralförbundet för de gamlas väl ry esittää seuraavaa:

Vanhustyön keskusliitto toimii ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, toimintakykyisyyden ja turvallisuuden edistämiseksi. Keskusliiton toteuttamalla valtakunnallisella korjausneuvontatoiminnalla on pitkä ja monipuolinen kokemus erityisesti ikääntyneiden ihmisten ja vammaisten henkilöiden asuntojen korjausten ja esteettömyyden edistäjänä.

Suomen väestö ikääntyy. Erityispiirteenä on se, että väestöstä jo lähes viidennes on vanhuuseläkeikäisiä ja eläkeikäisissä kaikkein vanhimpien ihmisten määrä kasvaa. Kaikkein hauraimmassa asemassa ovat ikääntyneet ihmiset, joiden toimintakykyisyys on heikentynyt ja heikkenee edelleen. Täten tarvitaan mittavia toimia sekä nykyisen asuntokannan, välittömän asuinympäristön korjaamiseksi että uusien esteettömien ja myös ennakkollisesti turvateknologiaa hyödyntävien asuntojen rakentamiseksi.

Kodin turvallisuus on tärkeää. Sen mahdollistaminen, että ikääntyneet ihmiset voisivat asua kotonaan mahdollisimman pitkään, edellyttää monesti heidän asumisolosuhteidensa laajaa tarkastelua ja suosituksia tarvittaviin asunnonmuutostöihin. Yksikin kynnys joko asunnossa tai rakennuksen sisääntulossa voi estää liikkumisen. Itsenäistä suoriutumista voivat estää myös kerrostaloissa hankaluudet päästä yhteisiin tiloihin.

Toimintakykyisyyden rajoitusten aiheuttamat haitat ihmisen elämään johtuvat useimmiten ihmisen sairauksista johtuvista liikkumis- ja muun suoriutumiskyvyn rajoituksista. Näiden lisäksi haittoja kasvattaa esteellinen, kaatumis- ja muita turvallisuusriskejä aiheuttava asunto- ja asuinympäristö. Jotta ikääntyneilläkin ihmisillä olisi edellytykset itsenäiseen suoriutumiseen, yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua yhteiskuntaan ja liikkua myös kotinsa ulkopuolella, on hyvä, että ohjeistuksella halutaan varmentaa eri rakennusten käytön turvallisuus konkreettisin soveltamisohjein.

Vanhustyön keskusliitto esittää lisäksi seuraavia seikkoja koskien luonnoksia:

- Helppokäyttöisyys on myös osaltaan turvallisuutta korostava tekijä, joka tulisi ottaa enemmän huomioon rakentamismääräyksissä. Helppokäyttöisyys tulee olla myös perusta hyödynnettäessä asumisessa turva- ja älyteknologiaa.
- Ovien käytön keveyteen tulisi kiinnittää huomiota määrittelemällä niiden avaamiseen käytettävä voima, esimerkiksi käytettävän voiman rajaaminen joissakin paikoissa käytettyyn 10 Newtoniin.
- Kynnyksen käytön osalta tulisi tarkentaa, missä niitä saa olla ja missä ei. Esimerkiksi kulkuväylillä tulisi välttää kynnysten käyttöä.
- Tarpeellisten kynnysten muotoilua tulisi edistää siten, että ne olisivat helpommin ylitettäviä. Pystysuoran kynnyksen ylitys on huomattavasti vaikeampaa kuin luiskatun kynnyksen ylittäminen, varsinkin, jos tarvitsee liikkumisen tueksi apuvälineitä.
- Ikääntyneiden ihmisten tulisi kodeissaan päästä liikkumaan turvallisesti myös parvekkeilleen korkeiden kynnysten estämättä.
- Portaiden mitoitusta on luonnoksissa selkeytetty ja on myönteistä, että aiemmin ohjeina olleita mittoja on nostettu säännöksiksi. Hyvässä suunnittelussa on näitä jo aiemminkin noudatettu. Samoin käsijohteita on jo aiemmin portaissa käytetty molemmin puolin ja nyt ne vaaditaan myös säännöstasolla. Näillä toimin tulisi olla mahdollista ehkäistä kaatumistapaturmia.
- Portaan jyrkkyydessä kulkevat luiskat (ns. lastenvaunuluiskat) tulisi kieltää kokonaan uusissa rakennuksissa tai rajata niiden käyttö tavarasiirtoon.
- Turvateknologian osuus tulisi olla osa rakennusten käyttöturvallisuuden ohjeistusta
- On myönteistä, että määräykset ja ohjeet on eroteltu aiempaa paremmin toisistaan

Nykyisten asuntojen korjaamisen sekä määräyksessä käsiteltyjen uusien rakennusten käyttöturvallisuuden edistämisen lisäksi tulee kehittää ennakkoluulottomasti uudenlaisia asumisen muotoja määrältään kasvavalle ikääntyneelle väestölle.

Helsingissä, tammikuun 13 päivänä 2017

Vanhustyön keskusliitto –
 Centralförbundet för de gamlas väl ry